

VIRTUÁLNA IDENTITA A ELEKTRONICKÉ SCHRÁNKY – VZÁJOMNÉ SÚVISLOSTI¹

VIRTUAL IDENTITY AND ELECTRONIC BOXES – MUTUAL INFLUENCES

Diana Treščáková

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

V poslednom období sa čoraz častejšie stretávame s elektronizáciou, či už obchodu alebo verejnej správy. S príchodom tzv. elektronickej doby sa postupne mení komunikácia subjektov právnych vzťahov, prijímateľov a poskytovateľov služieb vo vzťahu k verejnej správe, súdom a iným organizáciám. Z tohto dôvodu je nevyhnutné zavádzať elektronické systémy, ktoré dokážu túto komunikáciu virtuálnym spôsobom sprostredkovať. Jedným z typov takejto elektronickej komunikácie medzi právnickými osobami, fyzickými osobami (podnikateľmi, ako aj občanmi) a orgánmi verejnej správy sú práve elektronické (dátové) schránky, ktoré boli zriadené zákonom č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente. Z uvedených dôvodov bude podstatou tohto článku poskytnutie pohľadu autora na vybrané aspekty právnej úpravy elektronických schránok. Analýze právnej úpravy elektronických schránok však musí nevyhnutne predchádzať aj analýza virtuálnej identity, pretože s otázkou komunikácie a identifikácie prostredníctvom elektronickej schránky je nepochybne spojená aj táto otázka. Z tohto dôvodu je časť článku venovaná virtuálnej identite osôb, ktoré budú elektronické schránky využívať. Podstatu článku bude tvoriť analýza právnej úpravy elektronických schránok, a to najmä v rovine de lege lata.

ABSTRACT

In recent years, there has been a rapid increase in the electronization either in the commercial sphere or in public administration. With the arrival of the so-called electronic age, gradual changes affected the communication between the subjects of legal relations, beneficiaries and service providers in relation to public administration, courts and other organizations. Therefore, it is necessary to introduce an electronic system that can communicate in this virtual way. One type of such electronic communication between the legal entities and the individuals (entrepreneurs and citizens) and public organizations are the electronic (data) mailboxes, which have been established by Act no. 305/2013 Coll. on e-Government. For these reasons, the leading point of this article is to provide the author's perspective on selected aspects of legislation concerning the electronic mailboxes. The analysis of the regulatory framework for electronic mailboxes must necessarily precede the mention of virtual identity, because communication issues and the identification through electronic mailbox is, undoubtedly, linked to the issue of virtual identities. For this reason, one part of the article is devoted to the virtual identity of the person who uses the electronic mailbox. The core of the article will focus on the analysis of the regulation of electronic mailboxes, especially from the de lege lata perspective.

¹ Tento príspevok vznikol v rámci riešenia grantovej úlohy APVV č. 14-0598 pod názvom „Elektronizácia v podnikaní s akcentom na právne a technické aspekty“.

I. ÚVOD

Ako už bolo uvedené v abstrakte tohto článku, v súčasnej dobe sa dostáva do popredia komunikácia prostredníctvom elektronických prostriedkov. Pojem komunikácia, bez jej špecifikácie, bol zámerne použitý z dôvodu, že ide o rôzne formy komunikácie medzi rôznymi subjektmi a za rôznym účelom. Už niekoľko desaťročí, najmä od čias, kedy sa začal využívať INTERNET, resp. jeho predchodca tzv. ARPANET, ktorý vznikol v roku 1969, sa využíva komunikácia prostredníctvom sietí. Len pre zaujímavosť je potrebné uviesť, že súčasný pojem „Internet“ sa používa od roku 1987 a označuje konglomerát vzájomne prepojených sietí. V 90. rokoch bol internet sprístupnený komerčným užívateľom, najmä vďaka WWW (World Wide Web)² a v roku 1992 bolo k internetu pripojených jeden milión počítačov. V roku 1991 sa pripojila k internetu ČSFR.

Od čias pripojenia ČSFR k internetu sa postupne komunikuje za využitia elektronických prostriedkov. Spočiatku sa jednalo najmä o súkromnú komunikáciu fyzických osôb prostredníctvom e-mailov a neskôr aj sociálnych sietí, následne sa k tejto komunikácii pridáva aj komunikácia v rámci elektronického obchodu, a to vo forme B2B³ alebo vo forme B2C⁴ kedy dochádza k rozmachu tzv. online shoppingu.⁵ Nie menej známou je aj elektronická komunikácia na úrovni C2C, pod ktorou treba rozumieť vzájomné obchodovanie medzi spotrebiteľmi. Jedná sa o burzy, výmeny, aukcie, kde je internet prostredníkom medzi ponúkajúcou a požadujúcou osobou.⁶

V rámci elektronického obchodu sa postupne zavádzajú rôzne databázy a systémy, ktoré uľahčujú podnikateľským subjektom elektronické obchodovanie, a to najmä vo vzťahoch B2B. Príkladom slúži tzv. EDI (Electronic Data Interchange), čo v preklade znamená „elektronická výmena dát“. Ide o moderný spôsob komunikácie medzi dvoma nezávislými subjektmi, pri ktorej dochádza k výmene štandardných štruktúrovaných obchodných, logistických a iných dokumentov elektronickou formou. Na medzinárodnej úrovni ide o najpoužívanejšiu službu v rámci B2B formy elektronického obchodu, kde dochádza k najväčšiemu počtu uzavretých zmlúv elektronickými prostriedkami. EDI možno definovať ako elektronickú výmenu štandardných štruktúrovaných dokladov medzi dvomi nezávislými subjektmi. V systéme EDI spolu priamo komunikujú počítačové aplikácie alebo informačné systémy obchodných partnerov a môžu si tak automatizovane, alebo s minimálnym ľudským zásahom predávať obchodné doklady ako sú faktúry a objednávky, a to dvadsaťštyri hodín denne.

II. ELEKTRONIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY A VIRTUÁLNA IDENTITA

V súčasnej dobe sa do popredia dostáva otázka elektronizácie resp. informatizácie verejnej správy. V tomto prostredí sa nám vytvárajú rôzne množiny vzťahov, pričom v odbornej literatúre boli zosumarizované nasledovné úrovne výkonu e-Governmentu:

² WWW je distribuovaný hypertextový internetový informačný systém, v ktorom dokumenty obsahujú odkazy na iné miestne alebo vzdialené dokumenty.

³ B2B – business to business - označenie pre internetové transakcie a služby, ktoré umožňujú firmám nakupovať a predávať služby a tovar on-line firmám. Sprostredkovateľom vzťahu nakupujúcich a predávajúcich je elektronický trh. Od elektronických trhov sa vyžaduje kompletná štruktúrovaná informácia a služby na uľahčenie obchodných transakcií a Nejedná sa teda o klasické nakupovanie, ale o uzatváranie kontraktov medzi podnikmi.

⁴ B2C – business to consumer - označenie pre internetové obchodovanie zamerané na anonymného zákazníka (koncového spotrebiteľa) – bez fyzického kontaktu zákazníka s obchodníkom. Umožňuje predaj tovaru, ale tiež ponuku bežných služieb alebo služieb jedine na báze internetu.

⁵ K tomu pozri HUČKOVÁ,R.: Nové mechanizmy uplatňovania práv spotrebiteľov. In: Studia Iuridica Cassoviensia, Roč. 4, č. 1 (2016), s. 46-47. http://sic.pravo.upjs.sk/files/5_huckova_nove_mechanizmy_uplatnovania.pdf. ISSN 1339-3995

⁶ Klasickým a najznámejším príkladom sú on-line aukcie, do ktorých jednotliví užívatelia pridávajú produkty, ktoré chcú predáť a určujú si počiatočnú (minimálnu cenu). Tieto sú potom v určenom časovom období ponúkané a následne predané za najvyššiu ponúknutú cenu. Týmto spôsobom sa dostáva tovar pomocou stránky s on-line aukciou od užívateľa k užívateľovi.

- G2G – government to governments. Jedná sa o vzťahy medzi inštitúciami verejnej správy,
- G2E – government to employees, kde sa jedná o interné vzťahy medzi verejnou správou a jej zamestnancami v podobe ich online komunikácie,
- G2B – government to business. Pôjde o online komunikáciu verejnej správy s podnikateľským prostredím,
- G2C – government to citizens. Pôjde o vzťahy medzi verejnou správou a občanmi napríklad vo forme online komunikácie, avšak skôr zo strany verejnej správy
- C2G – citizens to government – online komunikácia občanov k verejnej správe. V porovnaní s predchádzajúcou formou pôjde skôr o online komunikáciu iniciovanú občanmi vo vzťahu k verejnej správe.⁷

Otázka elektronizácie verejnej správy je otázkou nanajvyš aktuálnou, ktorá zasahuje do každej sféry bežného fungovania, či už fyzických alebo právnických osôb. Príkladom je elektronický občiansky preukaz, elektronické podávanie dokumentov orgánom verejnej správy prostredníctvom ich elektronických podateľní, ako aj v poslednom období veľmi aktuálna otázka elektronických schránok, ktorá je napokon nosnou témou tohto článku.

S otázkou elektronizácie úzko súvisí aj otázka virtuálnej identity. Všetky subjekty, ktoré využívajú elektronizáciu, či už v pracovnej, obchodnej alebo súkromnej sfére disponujú virtuálnou identitou. Virtuálna identita, resp. identifikácia subjektu elektronického právneho úkonu je viac než nevyhnutná. Právne úkony vo virtuálnom svete sa uskutočňujú voči neprítomným osobám, a preto sa vo zvýšenej miere kladie dôraz na zistenie totožnosti subjektu právneho úkonu, a to v prípade tak fyzických ako aj právnických osôb.⁸

Identifikáciou osôb sa zaoberá aj zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), a to v súvislosti s výkonom pôsobnosti orgánov verejnej moci za využitia elektronických prostriedkov. V ustanovení § 3 sa pod identifikáciou rozumie deklarovanie identity objektu vrátane osoby, a to najmä pri prístupe k informačnému systému verejnej správy alebo pri elektronickej komunikácii. Pod autentifikáciou tento právny predpis rozumie preukazovanie identity identifikovaného objektu, spravidla prostredníctvom autentifikátora.

V zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o e-Governmente je elektronicou identitou osoby súbor atribútov, ktoré sú zaznamenateľné v elektronickej podobe a ktoré jednoznačne odlišujú jednu osobu od inej osoby, najmä na účely prístupu k informačnému systému alebo na účely elektronickej komunikácie. Elektronicou identita osoby sa deklaruje identifikáciou osoby a overuje sa autentifikáciou osoby.

Je všeobecne známe, že fyzická osoba sa pri realizácii právnych úkonov v bežnom prostredí t.j. bez použitia elektronických prostriedkov, identifikuje menom a priezviskom, na niektorých úradoch a v zdravotníckych zariadeniach aj dátumom narodenia a rodným číslom. Na tieto účely sa bežne využíva občiansky preukaz, resp. iný preukaz potvrdzujúci totožnosť danej osoby (napríklad kartička poisťovne, vodičský preukaz a iné). Identifikátorom fyzickej osoby v prípade elektronickej komunikácie v zmysle zákona o e-Governmente je jej rodné číslo v spojení s menom a priezviskom.

V súčasnom období je pertraktovanou otázkou problematika elektronického občianskeho preukazu resp. elektronickej identifikačnej karty (eID), ktorá je vlastne občianskym preukazom s elektronickým kontaktným čipom. Uvedená otázka úzko súvisí s elektronickými

⁷ K tomu pozri ROMANOVÁ, A. – ČERVENÁ, K.: Elektronická komunikácia podnikateľov s verejnou správou (právne aspekty). In: Aktuálne problémy podnikovej sféry 2016: zborník vedeckých prác : International Scientific Conference Current Problems of the Corporate Sector 2016: 5. - 6. máj 2016. Bratislava: EKONÓM, 2016. - ISBN 978-80-2254-2456. - S. 865-875.

⁸ Porovnaj FRIMMEL M., Elektronický obchod, 1.vydanie, 2002, Praha: Prospektum, 324 s., ISBN: 80-7175-114-6.

schránkami, ktoré nebude možné bez eID využívať. Občianske preukazy s elektronickým kontaktným čipom sa začali vydávať 2. decembra 2013 ako súčasť procesu elektronizácie verejnej správy, v rámci ktorej boli občanom sprístupnené služby verejnej správy cez internet prostredníctvom elektronických e-Government služieb.

Na čipe občianskeho preukazu sú uložené identifikačné údaje občana, a to meno, priezvisko, adresa bydliska, dátum narodenia, ako aj údaje o platnosti dokladu. Na čipe môžu byť uložené navyše certifikáty pre tvorbu kvalifikovaného elektronického podpisu (KEP), na základe čoho bude možné vytvoriť kvalifikovaný elektronický podpis⁹, tiež certifikáty potrebné na šifrovanie komunikácie s občianskym preukazom, prípadne iné údaje. Elektronický čip zásadne rozširuje možnosti použitia občianskeho preukazu. Pri identifikačnom doklade bez elektronického čipu je nutný osobný kontakt pri preukazovaní totožnosti držiteľa s verejnými alebo komerčnými inštitúciami. Občiansky preukaz s elektronickým čipom rozširuje toto použitie aj na elektronickú komunikáciu prostredníctvom internetu.

Prostredníctvom elektronického občianskeho preukazu sa už dostávame do sféry virtuálnej identity. Pre komunikáciu v kyberpriestore je nevyhnutnou podmienkou vytvorenie vlastnej virtuálnej identity. Nie je možné sa pripojiť k sieti bez IP adresy¹⁰, nie je možné poslať e-mail bez e-mailovej schránky, a neexistuje emailová schránka bez domény.¹¹ Vo všeobecnosti fyzické osoby, ale aj právnické, pri komunikácii vo virtuálnom svete nepoužívajú svoje presné mená, resp. označenia, ale vystupujú pod určitou e-mailovou adresou. Možno povedať, že podoba virtuálnej identity je výlučne v dispozícii osoby, ktorá ju vytvára, a preto bez ďalších identifikačných znakov nie je možné určiť o akú osobu sa jedná. Pri určovaní virtuálnej identity môže častokrát nastať problém s presným určením, či osoba, ktorej je pridelená IP adresa aj skutočne vykonala určitý elektronický právny úkon a či aj reálne bude týmto právnym úkonom viazaná. Môže ísť buď o zneužitie IP adresy, resp. e-mailovej adresy, ak bol právny úkon vykonaný odoslaním e-mailu, alebo o situácie, kedy elektronický právny úkon vykoná mladistvá osoba, ktorá nemá právnu subjektivitu na právne úkony. Riešením takýchto situácií môže byť občiansky preukaz s elektronickým kontaktným čipom a tiež komunikácia cez elektronické schránky, ktoré sú zriadené konkrétnej fyzickej osobe (evidované na jej meno a priezvisko) a právnickej osobe (evidované na jej obchodné meno). V tomto prípade dochádza k stotožneniu virtuálnej identity s tou skutočnou.

V nedávnom období bolo známych len niekoľko foriem overenia deklarovanej virtuálnej identity so skutočnou reálnou identitou. Jednalo sa napríklad o elektronický podpis, prípadne o zaručený elektronický podpis. Prijatím Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Nariadenie eIDAS) sa rozšírili a možno uviesť, že aj zlepšili možnosti elektronickej identifikácie, či už fyzických alebo právnických osôb. Zaručený elektronický podpis nahradil pojem kvalifikovaný elektronický podpis.¹² Uvedené však nie je predmetom tohto článku.

Okrem elektronickej identifikácie osôb prostredníctvom elektronických podpisov sa zavádza aj identifikácia osôb prostredníctvom už spomínaného elektronického občianskeho preukazu¹³, ale tiež prostredníctvom elektronických schránok.

⁹ K tomu bližšie pozri NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Nariadenie eIDAS).

¹⁰ IP adresou je číslo, ktoré označuje každý prístroj pripojený do komunikačnej siete.

¹¹ Doménové meno je reťazec znakov ktorý umožňuje ľahko zapamätateľnú identifikáciu uzla pripojeného do internetovej siete. K doménovému menu je potom v tzv. databáze DNS priradená IP adresa, na ktorú bude užívateľ po zadaní doménového mena presmerovaný.

¹² K tomu bližšie SMEJKAL, V. – KODL, J. – UŘIČAŘ, M.: Elektronický podpis podle nařízení eIDAS. In.: Revue pro právo a technologie, roč. 6, č. 11. 2015: Masarykova Univerzita, ISSN: 1804-5383, s. 189 a nasl.

¹³ U právnických osôb sa prostredníctvom občianskeho preukazu s elektronickým kontaktným čipom identifikuje štatutárny orgán právnickej osoby.

Virtuálnou identitou sa tiež zaoberá zákon č. 22/2004 Z.z. o elektronickom obchode, ktorý vo svojom ustanovení § 4 uvádza, že všetci poskytovatelia informačných služieb sú povinní poskytnúť na elektronickom zariadení najmä tieto informácie: názov, obchodné meno a sídlo poskytovateľa služieb, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania a adresu bydliska poskytovateľa služieb, ak ide o fyzickú osobu, daňové identifikačné číslo, ak je platiteľom dane z pridanej hodnoty, adresu elektronickej pošty a telefónne číslo, označenie registra, ktorý ho zapísal, a číslo zápisu, názov a adresu orgánu dozoru alebo dohľadu, ktorému činnosť poskytovateľa služieb podlieha.

Obdobné ustanovenie obsahuje aj Obchodný zákonník, ktorý v § 3a ods. 3 ukladá povinnosť uvádzať obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania, právnu formu právnickej osoby a IČO, ak bolo pridelené, na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené. Táto povinnosť sa vzťahuje na všetkých podnikateľov, ktorí majú zriadené svoje webové sídlo, nielen na poskytovateľov informačných služieb.

III. ELEKTRONICKÉ SCHRÁNKY – NIEKOĽKO POZNÁMOK

Už v predchádzajúcej kapitole sme nadviazali na problematiku elektronických schránok a s nimi súvisiacej virtuálnej identity.

Elektronické schránky boli na Slovensku zavedené zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).

V zmysle § 3 tohto zákona je elektronickou schránkou elektronické úložisko, v ktorom sú uchovávané elektronické správy a notifikácie. Elektronická schránka umožňuje komunikovať občanom a podnikateľským subjektom s verejnou správou (úradmi, inštitúciami, orgánmi verejnej moci) elektronicke. Komunikácia je však obojsmerná, čo znamená, že elektronická schránka slúži aj na komunikáciu orgánov verejnej moci s podnikateľmi a občanmi. Podnikatelia môžu elektronickú schránku využiť pri podávaní rôznych žiadostí, ale aj naopak, úrady môžu podnikateľom do elektronickej schránky zasielať rôzne oznámenia, výzvy, upozornenia a podobne. Z hľadiska obsahu elektronická schránka slúži na doručovanie rovnakých správ, ako sa v súčasnosti doručujú v listinnej podobe poštu.

Pod elektronickou schránkou si tak treba zjednodušene predstaviť akúsi oficiálnu e-mailovú schránku zriaďovanú priamo štátom, prístup do ktorej je zabezpečený elektronickým občianskym preukazom. U fyzických osôb je prístup do elektronickej schránky umožnený prostredníctvom elektronického občianskeho preukazu, ktorý je vydaný priamo na ich meno a ktorý sa používa s čítačkou čipových kariet pripojenou k počítaču. U právnických osôb sa do elektronickej schránky prihlasuje člen štatutárneho orgánu právnickej osoby prostredníctvom svojho vlastného elektronického občianskeho preukazu. Bez elektronického občianskeho preukazu prístup do elektronickej schránky nie je nijakým spôsobom možný.

Už v súčasnosti majú elektronické schránky zriadené všetci podnikatelia fyzické osoby, vrátane živnostníkov, osôb vykonávajúcich slobodné povolania a iné samostatne zárobkovo činné osoby, a taktiež právnické osoby – podnikatelia, t.j. obchodné spoločnosti, ich organizačné zložky a družstvá.

V zmysle prechodných ustanovení zákona o e-Governmente bola všetkým právnickým osobám, ktoré majú sídlo na území SR a zapísaným organizačným zložkám¹⁴, s účinnosťou od 1. augusta 2016 vykonaná povinná automatická aktivácia elektronických schránok na doručovanie. Povinná aktivácia elektronických schránok sa netýka fyzických osôb podnikateľov.¹⁵ Celý proces aktivácie elektronických schránok právnických osôb a zapísaných organi-

¹⁴ napríklad organizačná zložka podniku zahraničnej osoby podľa § 21 Obchodného zákonníka.

¹⁵ K tomu pozri Usmernenie k postupu pri aktivácii elektronických schránok podľa § 60 ods. 10 zákona o e – Governmente prístupné na https://www.slovensko.sk/_img/CMS4/metodicke_usmernenia/usmernenie_aktivacia_schranok.pdf.

začných zložiek prebieha postupne v tzv. prechodnom období od 01. augusta 2016 do 01. januára 2017, v závislosti od toho, či sa podnikateľ do elektronickej schránky prihlásil alebo nie. V zmysle § 13 ods. 1 písm. a) zákona o e-Governmente, sa pod aktiváciou elektronickej schránky rozumie úkon, ktorý vykoná správca modulu elektronických schránok, ktorým umožní využívanie elektronickej schránky na elektronické doručovanie. Pre upresnenie je potrebné uviesť, že správcom modulu elektronických schránok je Úrad vlády Slovenskej republiky.

Majitelia elektronických schránok si do 01. augusta 2016 mohli vykonať aktiváciu elektronickej schránky dobrovoľne tým, že sa do nej prihlásili. Tým, ktorí tak neučinili sa po 01. augusta 2016 povinne táto elektronická schránka aktivovala zo strany správcu modulu elektronických schránok. Treba uviesť, že na povinnú aktiváciu nebol potrebný žiaden úkon zo strany majiteľa schránky.

V prípade, ak sa majiteľ prvýkrát prihlási do svojej elektronickej schránky v čase od 1. augusta 2016 do 31. decembra 2016, budú môcť od tohto momentu úrady doručovať dokumenty aj elektronicke. Ak sa majiteľ do svojej elektronickej schránky aj prihlásil pred 1. augustom 2016, úrady mu môžu začať doručovať dokumenty elektronicke až vtedy, keď sa do svojej elektronickej schránky znovu prihlási v čase od 1. augusta 2016 do 31. decembra 2016. Následne, od 1. januára 2017, budú môcť byť úradné dokumenty doručované elektronicke ktorejkoľvek právnickej osobe a zapísanej organizačnej zložke, a to aj v prípade, ak by sa do svojej elektronickej schránky nikdy predtým neprihlásila.

S blížiacim sa termínom elektronickeho doručovania úradných dokumentov do elektronickej schránok právnických osôb a zapísaným organizačným zložkám, ktorý bol stanovený na 1. januára 2017, sa objavujú úvahy, či sú právnické osoby a zapísané organizačné zložky, ako aj orgány verejnej správy reálne pripravené na spustenie komunikácie týmto spôsobom. Orgány verejnej moci nemajú zatiaľ povinnosť doručovať úradne listiny elektronicke, aj keď tento spôsob komunikácie by mali v zmysle zákona o e-Governmente uprednostňovať. V prípade však, ak tak učinia, sa takto doručené úradné dokumenty budú považovať za doručené, bez ohľadu na to, či si ich reálne subjekt prečítal alebo nie. Uplatní sa teda fikcia doručenia. Z tohto dôvodu je dôležité, aby si najmä právnické osoby zabezpečili prihlásenie do už aktívovanej elektronickej schránky.

Aj v prípade doručovania elektronickej správ do elektronickej schránok sa rozlišujú správy doručované do vlastných rúk alebo nie. V prípade doručovania správ do vlastných rúk subjektu, je prijímateľ povinný na ich prečítanie potvrdiť tzv. elektronicke doručenie a až po tom jej bude sprístupnený obsah správy. O potvrdení elektronickej doručenia a teda prečítaní správy je notifikáciou informovaný aj príslušný úrad, ako odosielateľ tejto správy. V prípade potvrdenia elektronickej doručenia sa bude mať za to, že k prečítaniu správy došlo hneď po jej sprístupnení. V prípade však, ak subjekt nepotvrdí elektronicke doručenie, uplynutím päťnásťdňovej lehoty odo dňa nasledujúceho po dni jej prijatia do elektronickej schránky, bude sa táto správa považovať za prečítanú, bez ohľadu na to, či si ju subjekt skutočne prečítal alebo nie. Správy, ktoré nie sú určené do vlastných rúk sa budú považovať za doručené v deň bezprostredne nasledujúci po dni ich prijatia do elektronickej schránky. Uvedené opatrenia spolu so zavedením fikcie doručenia môžu napomôcť zrýchleniu a zefektívneniu komunikácie orgánov verejnej správy s podnikateľmi a inými subjektmi.

V praxi často dochádza k zámene pojmov deaktivácia elektronickej schránky a jej zrušenie, pričom je nutné tieto termíny rozlišovať. Deaktiváciou elektronickej schránky je úkon, ktorým sa zabezpečí, aby elektronicke schránku nebolo možné ďalej použiť na účely elektronickeho doručovania, pričom prístup do nej a jej obsah tým nie sú dotknuté. Z tohto teda vyplýva, že deaktivovaním elektronickej schránky nedochádza automaticky k jej zrušeniu. Zrušeniu elektronickej schránky predchádza jej deaktivácia. Deaktivácia elektronickej schránky aktivovanej na doručovanie počas života alebo existencie subjektu, ktorému bola zriadená,

táto nie je v zmysle zákona nijakým spôsobom možná. Elektronická schránka bude fyzickej osobe deaktivovaná

- smrťou alebo právoplatnosťou rozsudku o vyhlásení za mŕtveho alebo
- právoplatným rozhodnutím o pozbavení spôsobilosti na právne úkony alebo právoplatným rozhodnutím o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, ak toto obmedzenie zahŕňa aj právne úkony spojené s dispozíciou s elektronickou schránkou a doručovanie.

Právnickej osobe bude elektronická schránka deaktivovaná až po jej zániku, t.j. výmazom z obchodného registra.

Následne zrušenie elektronickej schránky spočíva v zamedzení prístupu do nej, ako aj vo vymazaní jej obsahu. K zrušeniu elektronickej schránky dôjde v zmysle zákona o e-Governmente po uplynutí troch rokov odo dňa, keď sa správca modulu elektronických schránok dozvie o smrti jej majiteľa, vyhlásení jej majiteľa za mŕtveho alebo o zániku jej majiteľa bez právneho nástupcu.

IV. ZÁVER

Prezentovaný článok „Virtuálna identita a elektronické schránky – vzájomne súvislosti“ bol zámerne takto nazvaný z dôvodu, že elektronické schránky úzko súvisia s preukazovaním a skúmaním virtuálnej identity. Ako už bolo uvedené vyššie, zriadením elektronických schránok dochádza v mnohých prípadoch k odstráneniu pochybnosti o uskutočňovateľoch právnych úkonov a o skutočnej identite subjektu.

Z tohto dôvodu bolo nevyhnutné zaoberať sa najskôr otázkou virtuálnej identity a až následne otázkami súvisiacimi s novým fenoménom – elektronickými schránkami.

Zavedením komunikácie fyzických osôb a právnických osôb, zapísaných organizačných zložiek a iných subjektov s orgánmi verejnej moci, dochádza k zrýchleniu ich vzájomnej komunikácie, ktorá sa tak stáva efektívnejšou. Dochádza tiež k ušetreniu výdavkov obidvom stranám. Je tu predpoklad, že elektronizácia bude pokračovať aj v ďalších oblastiach, ako je súdnictvo, výkon exekúcie, ako aj zintenzívnenie elektronickej komunikácie vo vzťahoch B2B. V takomto prípade však bude nevyhnutné klásť dôraz na informačné systémy, elektronické prostriedky, ktoré budú musieť fungovať bezchybne a v neposlednom rade na otázku kybernetickej bezpečnosti¹⁶ tak v Európskej únii, no najviac na našom území. Doposiaľ však bádať nedostatky v tejto oblasti tak z pohľadu technického, ako aj právneho a legislatívneho.

V zmysle Koncepcie kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020¹⁷, ktorá bola prijatá v júni 2015, ako aj návrhu Akčného plánu realizácie Koncepcie kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020¹⁸, ktorý bol predložený na konci roku 2015, mal byť v priebehu roka 2016 prijatý zákon o kybernetickej bezpečnosti, ktorý bol prioritou uvádzanou vo vyššie uvedených dokumentoch. Doposiaľ sa však uvedená priorita nezrealizovala. Ostáva len konštatovať, že zavádzanie informatizácie verejnej správy, ako aj iných oblastí fungovania štátu musí bezpodmienečne ísť ruka v ruku so zlepšovaním kyberne-

¹⁶ K tomu bližšie POLČÁK, R.: Kybernetická bezpečnosť jako aktuální fenomén českého práva. In.: *Revue pro právo a technolgie*, roč. 6, č. 11. 2015: Masarykova Univerzita, ISSN: 1804-5383, s. 95 a nasl.

¹⁷ Koncepcia kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020 prístupná na: https://lt.justice.gov.sk/Attachment/Vlastny%20material_docx.pdf?instEID=-1&attEID=75645&docEID=413095&matEID=7996&langEID=1&tStamp=20150218154455240.

¹⁸ Akčný plán realizácie Koncepcie kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020 prístupný na: https://lt.justice.gov.sk/Attachment/vlastny%20material_rtf.pdf?instEID=-1&attEID=87532&docEID=459073&matEID=8845&langEID=1&tStamp=20151218231602583.

tickej bezpečnosti na Slovensku a zlepšovaním elektronických systémov a prostriedkov. Bez toho nie je možné, aby informatizácia bola naplno aplikovaná.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

elektronický obchod, elektronizácia verejnej správy, virtuálna identita, elektronická schránka.

KEY WORDS

electronic commerce, electronization of public administration, virtual identity, electronic mailbox.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. FRIMMEL M., *Elektronický obchod*, 1.vydanie, 2002, Praha: Prospektum. ISBN: 80-7175-114-6.
2. HUČKOVÁ, R.: Nové mechanizmy uplatňovania práv spotrebiteľov. In: *Studia Iuridica Cassoviensia*, Roč. 4, č. 1 (2016), http://sic.pravo.upjs.sk/files/5_huckova_nove_mechanizmy_uplatnovania.pdf. ISSN 1339-3995.
3. POLČÁK, R.: Kybernetická bezpečnosť jako aktuální fenomén českého práva. In.: *Revue pro právo a technológie*, roč. 6, č. 11. 2015: Masarykova Univerzita, ISSN: 1804-5383.
4. ROMANOVÁ, A. – ČERVENÁ, K.: Elektronická komunikácia podnikateľov s verejnou správou (právne aspekty). In: *Aktuálne problémy podnikovej sféry 2016: zborník vedeckých prác : International Scientific Conference Current Problems of the Corporate Sector 2016: 5. - 6. máj 2016*. Bratislava: EKONÓM, 2016. ISBN 978-80-2254-245-6.
5. SMEJKAL, V. – KODL, J. – UŘIČAŘ, M.: Elektronický podpis podle nařízení eIDAS. In.: *Revue pro právo a technológie*, roč. 6, č. 11. 2015: Masarykova Univerzita, ISSN: 1804-5383.
6. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.
7. Zákon č. 22/2004 Z.z. o elektronickom obchode.
8. Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).
9. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Nariadenie eIDAS).
10. Akčný plán realizácie Koncepcie kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020.
11. Koncepcia kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015-2020.
12. Usmernenie k postupu pri aktivácii elektronických schránok podľa § 60 ods. 10 zákona o e – Governmente.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Diana Treščáková, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

Kováčska 26, 040 01 Košice

E: diana.trescakova@upjs.sk